

U hiljadu devetoj stotini, a pedeset i trećoj godini...

(Narodna pjesma o Tršćanskoj krizi)

MIRZA AHMEDBAŠIĆ
.....

USMENO NARODNO stvaralaštvo u životu bosanskog čovjeka imalo je od uvijek važnu ulogu. U usmenoj pjesmi, pripovijeci, prednji i poslovići čovjek ovih prostora, kao i ljudi drugih podneblja, kondenzovao je mnoga svoja životna iskustva, svoje običaje i vjerovanja, svoje poglede na svijet i zbivanja u društvu

U Džakulama kao i u mnogim drugim selima gračaničke općine i danas se mogu povremeno susresti ljudi koji svojim kazivanjima o raznim pojavama, osobama i događajima plijene pozornost radoznalih ljudi, nerijetko i onih od nauke.

Mnoga od tih kazivanja su autobiografskog karaktera.

Svoja iskustva i sjećanja na određene događaje pojedinci u Džakulama često su bilježili, dok su ih drugi zadržavali samo u svojim sjećanjima. Njihovom smrću nestajala su i ta sjećanja.

Jedno veoma upečatljivo sjećanje odnosi se na takozvanu "Tršćansku krizu" iz 1953. godine. Jugoslavija i Italija bile su tada na ivici rata, za koji se strahovalo da bi mogao izazvati Treći svjetski rat. Svoje doživ-

ljaje i odjeke te krize pretočio je u pjesmu od 28 strofa rahm. Ahmet Bećirović iz Džakula. Kao i mnogi tadašnji vojni obveznici on je nakon mobilizacije bio odmah upućen u operativnu jedinicu JNA, koja je trebalo da krene Trst.

Pjesmu je spjevao po povratku kući, nakon otklanjanja Tršćanske krize. Jedno vrijeme pjesma se pjevala po seoskim sijelima, da bi kasnije bila potpuno zaboravljena. Slučajno se do danas zadržala u sjećanju Alije Ahmedbašića (72 godine), koji je bio veliki prijatelj spomenutog Ahmeta Bećirovića.

Riječ je o klasičnom narodnom desetercu, i standardnim klišejima koji se često susreću u našim epskim narodnim pjesmama. Pjesma nosi naslov "U hiljadu devetoj stotini, a pedeset i trećoj godini" i preuzeta je od kazivača u svome izvornom obliku.

Poslušajte moj narode mio,
ovu pjesmu što sam sastavio.

U hiljadu devetoj stotini,
a pedeset i trećoj godini.

Osamnaestog oko devet sati,
stade kurir po selu trčati.

On i mene ispred kuće viče,
hajd ustani bolan nesretniče.

Hajd ustani nemoj večerati,
valja ići s Pelom ratovati.

Kad razumih ovakve riječi,
večera se u grlu zapriječi.

Uruči mi poziv napisani,
ja ga čitam i kazujem nani.

Mati moja, roditelju mili,
Ići moram kada bi pomrli.

Stade mati suze prolivati,
a je počeh torbu pakovati.

Stavim sira i malo samuna,
a u kući nastaje prava buna.

Majka plače, a i žena kuka,
ode nama naša desna ruka.

Rekoh zbogom, okrenuh po mraku,
osta majka plače u budžaku.

Ja pred odbor, jedinica moja,
kažu ide pravo do Doboja.

Kad dođosmo do Doboja grada,
velikoga opazismo jada.

Svud po njemu kamioni šiju,
voze spremu, voze municiju.

Naše mjesto Orašje je bilo,
tu je sve nas, pobro, postrojilo.

Te nas vode iznad sela pusta,
povrh njega jedna šuma pusta.

U tu šumu kad smo ulazili,
velikog smo jada osjetili.

Opazismo gomile odijela
i šta više – sva oprema cijela.

Kraj opreme oficiri stoje,
pa nas odmah u redove stroje.

Dok zasvira truba na poljani,
da ste spremni mladi partizani.

Niko ne zna kuda putujemo
i kojem se kraju primičemo.

Kad dođosmo u selo Kulaše,
poslušasmo komandire naše.

Pripremite vi šatore vaše,
posmatrajte svi selo Kulaše.

Tu su nama govor održali,
a mi smo ga budno saslušali.

U tom času dođe Đuro stari,
i sa njime mladi generali.

Generali heroji naroda,
iz kojih je sijala sloboda.

Sad se ova pjesma završava,
Nek nam živi Tito i država.

